

Spis treści

Wstęp	XI
Wykaz skrótów	XIII
Rozdział I. Ogólne zasady przyznawania świadczeń	1
1. Wprowadzenie	1
2. Kryterium dochodowe	1
2.1. Ogólne zasady ustalania dochodu	1
2.2. Zamknięty katalog odliczeń od dochodu	3
2.2.1. Pojęcie dochodu i odliczenia od dochodu	3
2.2.2. Realność dysponowania dochodem	4
2.3. Pojęcie osoby samotnie gospodarującej i osoby w rodzinie	8
2.3.1. Status wnioskodawcy	8
2.4. Pojęcie kwoty alimentów świadczonych na rzecz innych osób	11
2.5. Ustalanie dochodu z gospodarstwa rolnego	14
2.6. Ustalanie jednorazowego dochodu przekraczającego pięciokrotnie kwotę kryterium dochodowego	17
2.7. Data złożenia wniosku o udzielenie świadczenia	20
3. Zasada subsydiarności	20
3.1. Uwagi ogólne	20
3.3. Możliwość zaspokojenia potrzeb osoby ubiegającej się o przyznanie pomocy społecznej na podstawie przepisów innych ustaw	22
4. Brak współdziałania jako podstawa do odmowy udzielenia świadczenia	23
4.1. Uwagi ogólne	23
4.2. Odmowa współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej wnioskodawcy	24
4.3. Obowiązek pouczenia wnioskodawcy o skutkach odmowy współdziałania w rozwiązywaniu jego trudnej sytuacji życiowej	27
4.4. Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywanie jego postanowień	28
5. Zasada indywidualizacji i fakultatywności	29

6. Zasada adekwatności potrzeb wnioskodawcy do celów i możliwości pomocy społecznej	30
6.1. Uwagi ogólne	30
6.2. Odmowa przyznania świadczenia na podstawie art. 3 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej	31
6.3. Informowanie o możliwościach finansowych organu	32
Rozdział II. Świadczenia pieniężne	35
1. Wprowadzenie	35
2. Zasiłek stały	36
2.1. Przesłanki przyznania zasiłku stałego	36
2.2. Charakter świadczenia	37
2.3. Okres przyznania świadczenia	38
2.3.1. Data początkowa	38
2.3.2. Data końcowa	41
2.4. Kwota zasiłku	41
3. Zasiłek okresowy	41
3.1. Charakter świadczenia	41
3.2. Beneficjent świadczenia	43
3.3. Okres przyznania świadczenia	45
4. Zasiłek celowy	45
4.1. Charakter świadczenia	45
4.2. Pojęcie niezbędnej potrzeby bytowej	47
4.3. Zasiłek celowy na pokrycie strat poniesionych w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej	53
4.3.1. Uwagi ogólne	53
4.3.2. Pojęcie zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej	54
4.3.3. Charakter świadczenia	56
4.3.4. Możliwość kilkakrotnego ubiegania się o świadczenie	57
5. Specjalny zasiłek celowy	58
5.1. Uwagi ogólne	58
5.2. Pojęcie szczególnie uzasadnionego przypadku	59
6. Pomoc w formie pieniężnej na ekonomiczne usamodzielnienie	63
6.1. Uwagi ogólne	63
6.2. Jednorazowy zasiłek celowy	63
6.3. Nieoprocentowana pożyczka	66
7. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki	67
7.1. Uwagi ogólne	67
7.2. Ustalenie wynagrodzenia dla kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej	67
8. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki	70
8.1. Przesłanki przyznania świadczenia i charakter rozstrzygnięcia	70

8.2. Wysokość pomocy pieniężnej i data jej przyznania	72
9. Świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie kosztów wydatków związanych z nauką języka polskiego dla uchodźców	73
9.1. Uwagi ogólne	73
9.2. Termin na złożenie wniosku o udzielenie pomocy na integrację	74
9.3. Jednorazowy charakter pomocy	76
9.4. Skazanie prawomocnym wyrokiem jako podstawa uchylecia decyzji o udzieleniu pomocy	77
Rozdział III. Świadczenia niepieniężne	81
1. Wprowadzenie	81
2. Sprawienie pogrzebu	82
2.1. Kolejność realizacji świadczenia przez gminę	82
2.2. Forma realizacji świadczenia	83
3. Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	83
3.1. Uwagi ogólne	83
3.2. Warunek bycia osobą samotną	85
3.3. Charakter świadczenia	86
3.3.1. Decyzja wydana na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej	86
3.3.2. Decyzja wydana na podstawie art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej	87
3.4. Istotne elementy rozstrzygnięcia	88
3.4.1. Oznaczenie przedmiotu i zakresu przyznanego świadczenia	88
3.4.2. Oznaczenie okresu, na które przyznawane jest świadczenie	89
3.4.3. Żądanie świadczenia usług przez konkretną osobę	90
3.5. Upoważnienie dla rady gminy z art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej	91
4. Usługi w domu pomocy społecznej	92
4.1. Zezwolenie na prowadzenie domu pomocy społecznej	92
4.2. Przesłanki przyznania świadczenia	96
4.2.1. Uwagi ogólne	96
4.2.2. Katalog przesłanek warunkujących prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej	97
4.2.3. Wymóg zapewnienia całonocnej opieki oraz niemożność samodzielnego funkcjonowania w życiu codziennym	98
4.2.4. Brak możliwości zapewnienia usług opiekuńczych	99
4.2.5. Zgoda osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej	100
4.3. Zasady i tryb kierowania do domu opieki społecznej	102
4.3.1. Uwagi ogólne	102
4.3.2. Skierowanie do domu pomocy społecznej osoby chorej psychicznie bez jej zgody	103

4.3.3. Skierowanie do domu pomocy społecznej prowadzonego przez podmiot niepubliczny	105
Rozdział IV. Proceduralne aspekty przyznawania świadczeń	109
1. Wprowadzenie	109
2. Właściwość miejscowa	111
2.1. Uwagi ogólne	111
2.2. Właściwość organu w sprawie osoby ubezwłasnowolnionej	112
2.2.1. Osoba ubezwłasnowolniona całkowicie	112
2.2.2. Osoba ubezwłasnowolniona częściowo	114
2.3. Właściwość organu w sprawie osoby bezdomnej	114
2.4. Właściwość organu w razie szczególnej sytuacji wnioskodawcy	117
2.5. Właściwość organu w przypadku mieszkańca domu pomocy społecznej	118
3. Właściwość rzeczowa	119
3.1. Uwagi ogólne	119
3.2. Upoważnienie dla kierownika ośrodka pomocy społecznej	120
4. Wszczęcie postępowania	122
4.1. Wszczęcie postępowania na wniosek innej osoby	122
4.2. Wszczęcie postępowania z urzędu	125
5. Postępowanie dowodowe	127
5.1. Uwagi ogólne	127
5.2. Wywiad środowiskowy	129
5.2.1. Ogólne zasady przeprowadzonego wywiadu	129
5.2.2. Miejsce przeprowadzenia wywiadu środowiskowego	129
5.2.3. Przeprowadzenie wywiadu środowiskowego z innymi osobami	130
5.2.4. Aktualizacja wywiadu środowiskowego	132
5.2.5. Niemożność przeprowadzenia (aktualizacji) wywiadu środowiskowego z przyczyn leżących po stronie wnioskodawcy	135
Rozdział V. Weryfikacja decyzji ostatecznej na gruncie ustawy o pomocy społecznej	139
1. Wprowadzenie	139
2. Ograniczenie świadczeń z pomocy społecznej	140
3. Wstrzymanie świadczenia pieniężnego z powodu braku współdziałania strony z organem pomocy społecznej	141
4. Pozbawienie i zawieszenie prawa do świadczeń z pomocy społecznej	142
4.1. Uwagi ogólne	142
4.2. Sytuacja osoby odbywającej karę pozbawienia wolności	143
4.2. Sytuacja osoby tymczasowo aresztowanej	144
5. Wstrzymanie wypłaty świadczeń pieniężnych z powodu ich niepodejmowania ..	147
6. Zmiana lub uchylene decyzji w trybie art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej	150

6.1. Uwagi ogólne	150
6.2. Zakres postępowania w sprawie uchylecia lub zmiany decyzji	150
6.3. Charakter rozstrzygnięcia	154
6.3.1. Uwagi ogólne	154
6.3.2. Konstytutywny charakter decyzji z art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej	155
6.3.3. Konstytutywno-deklaratoryjny charakter decyzji z art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej	158
6.3.4. Uwagi końcowe	161
7. Stwierdzenie wygaśnięcia decyzji przyznającej świadczenie pieniężne	161
Rozdział VI. Odpłatność za świadczenia	165
1. Wprowadzenie	165
2. Zwrot wydatków i opłat poniesionych w związku z udzieloną pomocą	166
2.1. Uwagi ogólne	166
2.2. Uchwała rady gminy w sprawie zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej	167
2.3. Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	169
2.3.1. Uwagi ogólne	169
2.3.2. Ustalenie opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej	169
2.3.3. Wskazanie osób zobowiązanych do ponoszenia opłat oraz ustalenie zakresu ich zobowiązań.	170
2.3.4. Podsumowanie	176
2.4. Odpłatność za pobyt w ośrodku wsparcia i mieszkaniu chronionym	176
2.4.1. Pobyt w ośrodku wsparcia i mieszkaniu chronionym	176
2.4.2. Zasady ponoszenia opłat	177
2.4.3. Uchwała rady powiatu lub rady gminy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych	179
3. Zwrot nienależnie pobranego świadczenia	182
3.1. Świadczenia nienależnie pobrane	182
3.2. Przesłanki uznania świadczenia za nienależnie pobrane	183
3.3. Relacja z art. 106 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej	184
3.4. Potrącanie kwot nienależnie pobranych świadczeń	186
3.5. Odstąpienie od żądania zwrotu nienależnie pobranego świadczenia	187
3.6. Umorzenie kwoty nienależnie pobranych świadczeń	190